

АГСМ

Работната група на словенските малцинства

Импресум

© Сите права се задржани: 2019 ФУЕН - Федерална унија на европските националности
www.fuen.org

Прво издание (германска верзија)

декември 2019 година

Редакција

Матиц Гермовшек Жнидаршич

Лектура, Коректура

Сара Јордан, Рената Тришлер, Марейке Јегер

Превод од германски

Лизбет Ѓурѓај, Меѓународен кординатор на Македонско друштво “Илинден”- Тирана
Роберт Кленкоски, Претседател на Централниот совет на Македонците во Германија

Лектура, коректура (македонско издание)

Никола Ѓурѓај, Претседател на Македонско друштво “Илинден”- Тирана
Лизбет Ѓурѓај, Меѓународен кординатор на Македонско друштво “Илинден”- Тирана

Лејаут

МАРГО Графички дизајн

Објавено од:

ФУЕН / АГСМ Координација

Schiffbrücke 42, D-24939 Flensburg, Deutschland

Телефон: +49 461/12855

Е-маил: agsm@fuen.org

Страница: www.agsm.fuen.org

Gefördert durch:

Bundesministerium
des Innern, für Bau
und Heimat

aufgrund eines Beschlusses
des Deutschen Bundestages

Во соработка со:

Содржина

Импресум

1. Поздрави
2. Преглед и карта на членки организации
3. Словенските малцинства се претставуваат:
[КАШЧУБИЦИ ВО ПОЛСКА.....10](#)
[ХРВАТСКИТЕ МОЛИЗИ ВО ИТАЛИЈА.....12](#)
[БУРГЕНЛАНДСКИ ХРВАТИ ВО АВСТРИЈА.....14](#)
[ХРВАТИ ВО СРБИЈА.....16](#)
[ЛЕМЦИТЕ ВО ПОЛСКА.....18](#)
[МАКЕДОНЦИ ВО АЛБАНИЈА.....20](#)
[МАКЕДОНЦИ ВО ГРЦИЈА.....22](#)
[ПОЛЈАЦИ ВО ЧЕШКА.....24](#)
[ПОМАЦИ ВО БУГАРИЈА.....26](#)
[ПОМАЦИ ВО ГРЦИЈА.....28](#)
[РУСИ ВО ЕСТОНИЈА.....30](#)
[КАРПАТСКИТЕ РУТЕНИ ВО УКРАИНА.....32](#)
[СРБИ ВО ХРВАТСКА.....34](#)
[СЛОВАЦИ И ЧЕШИ ВО РОМАНИЈА.....36](#)
[СЛОВАЦИ ВО ЧЕШКА.....38](#)
[СЛОВАЦИ ВО УНГАРИЈА.....40](#)
[СЛОВЕНЦИ ВО ИТАЛИЈА.....42](#)
[СЛОВЕНЦИ ОД КОРОШКА ВО АВСТРИЈА.....44](#)
[СОРБИ ВО ГЕРМАНИЈА.....46](#)
[ЧЕШИ ВО ХРВАТСКА.....48](#)
[ЧЕШИ ВО СЛОВАЧКА.....50](#)
[БЕЛОРУСИ ВО ЕСТОНИЈА.....52](#)
[ЧАДОР ОРГАНИЗАЦИЈА „УНИЈА НА НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО ЕСТОНИЈА“.....54](#)
[ЧАДОР ОРГАНИЗАЦИЈА „СОБРАНИЕ НА НАЦИОНАЛНОСТИ ВО УКРАИНА“.....56](#)
4. Координација и активности на АГСМ
5. Контакт информации
6. ФУЕН
7. Референци и одрекување

*Следното важи за сите текстови:
Заради подобра читливост, се користи
генеричкиот машки род. Женскиот и другите
родови идентитети се експлицитно вклучени
онолку колку што тоа е неопходно за изјавата.*

Почитувани читатели,

Ве поздравувам во името на Федералната унија на европските националности. Нашата 70-годишна организација е главниот застапник и најголемата чадор организација за автохтоните национални малцинства, националности и јазични групи во Европа. ФУЕН моментално обединува 107 организации членки од 35 земји во Европа и секоја година се приклучуваат нови членови. Тоа е взаемно поддржувачка организација која ги застапува интересите на европските малцинства на регионално, национално и особено европско ниво.

Претставени во Фленсбург, Берлин и Брисел, ние сме гласот на малцинствата во меѓународните организации, Европската унија, Европскиот совет, Обединетите нации и ОБСЕ. Нашата цел е да го зачуваме и промовираме идентитетот, јазичната разновидност и огромното културно наследство што малцинствата можат да го понудат.

Имаме многу планови за 2020 година, вклучително и голем спортски и културен настан, ЕУРОПЕАДА – Европско малцинско фудбалско првенство, кое ќе се одржи во Корошка, а домаќини ќе бидат словенечките организации на ФУЕН. Ние сме особено горди на лингвистичките и тематските работни групи во рамките на ФУЕН. Во моментов има пет работни групи, од кои најстарата – Работната група на германските малцинства – е формирана пред 28 години.

Во поновата европска историја, словенските заедници едни со други се соочуваат со вооружени и политички конфликти во различни региони. Посебно ми е задоволство да ги видам членовите, кои претставуваат многу различни заедници, како работат заедно во рамките на АГСМ и се занимаваат со прашања кои ги обединуваат и кои им помагаат да ги надминат разликите што некогаш ги чувствувале како поделени. АГСМ, како и сите наши работни заедници, гради мостови не само меѓу малцинските заедници, туку и до државите и мнозинските општества во кои живеат.

Уживав како гостин на многубројни состаноци на Словенската работна група, каде што се сретнав со ентузијастички и посветени претставници и научив многу за секојдневниот живот и тешкотиите на различните заедници. Учествував на разни собири, како што се комеморативни манифестации и фолклорни фестивали, кои се подготвуваат со големо внимание и се изведуваат со посебно гостопримство.

Сигурен сум дека работните групи засновани на принципот на солидарност ќе ја прошират мрежата на малцинствата, ќе промовираат размена на идеи, ќе ги зближат вештините, ќе развијат стратегии за решавање проблеми и со тоа ќе ги унапредат интересите на автохтоните малцинства во Европа.

Им посакувам на сите членови од работната група на словенските малцинства да продолжат со многу успешни состаноци, незаборавни настани и вредна соработка за зајакнување на врската помеѓу нивните организации и во рамките на европското семејство на малцинските заедници!

Лоранч Винче

Претседател на Федералната унија на европските националности ФУЕН и Пратеник во Европскиот парламент

Почитувано семејство АГСМ, Драги пријатели,

За историјата на АГСМ::
Уште пред обединувањето на Германија, ние, Лужичките Сорби, чувствувавме силна потреба да припаѓаме на оваа европска малцинска организација. Во исто време нашата задача беше да придобиваме други словенски организации од источните и јужните земји на Европа за соработка. Веќе во 1992 година, првиот ФУЕН конгрес се одржа во Котбус, спроведен од наша страна.

Тоа беше наш повод да основиме словенска работна група под покривот на ФУЕН. После повеќе разговори со претседателството и со значајната поддршка на г-дин Гошман, државен секретар во Министерството за внатрешни работи, успеавме да ја формираме АГСМ во 1996 година. Домовина – Сојуз на Лужичките Сорби, како носител на проектот и поднесувач на барањето, се обврза да ги подготви и организира годишните семинари. Во текот на годините, изведовме 20 семинари, при што секој семинар се одржуваше во Лужица, а наредниот кај друга организација од словенските членки. Најважна цел на семинарите беше размена на искуства и запознавање на позитивни примери за зачувување и грижа, како и примена на малцинскиот јазик и култура.

На пример, ги разменивме нашите искуства за методите на настава по јазик во детството, облиците на ревитализација на јазикот на малцинствата, и успешните образовни модели во образовниот систем како модел на самоуправа. На дневен ред беа и моделите на културна автономија, политичко учество, сопствена комисијска работа и темата за јазиците на малцинствата во медиумите. Исто така, дигитализацијата на малцинскиот јазик, особено за малцинствата кои немаат матична држава, тоа е важна тема за во иднина.

Најважниот резултат на семинарите беше пренесувањето на позитивните искуства од другите малцинства и нивна примена во својата средина или да се користат на модифициран начин и да се зголеми мотивацијата за сопствена работа. Имајќи го ова на ум, ќе продолжиме да ги користиме семинарите на АГСМ и во иднина. На сите организации членки и учесници им посакувам успех.

Бернхард Зиеш

Поранешен претседател на АГСМ

Почитувани читатели,

Најпрво би сакала да им се заблагодарам на членовите кои ме избраа за претседател на АГСМ и за довербата што ми ја укажаа! Како Словенка од Корошка, ќе се потрудам да ја промовирам врската меѓу словенските малцинства во понатамошно промовирање на АГСМ и ФУЕН. Културната и лингвистичката различност во рамките на АГСМ е нашата сила, но во исто време ни носи голем број предизвици. Сè на сè, токму тоа, нас членовите, уште повеќе нè обединува.

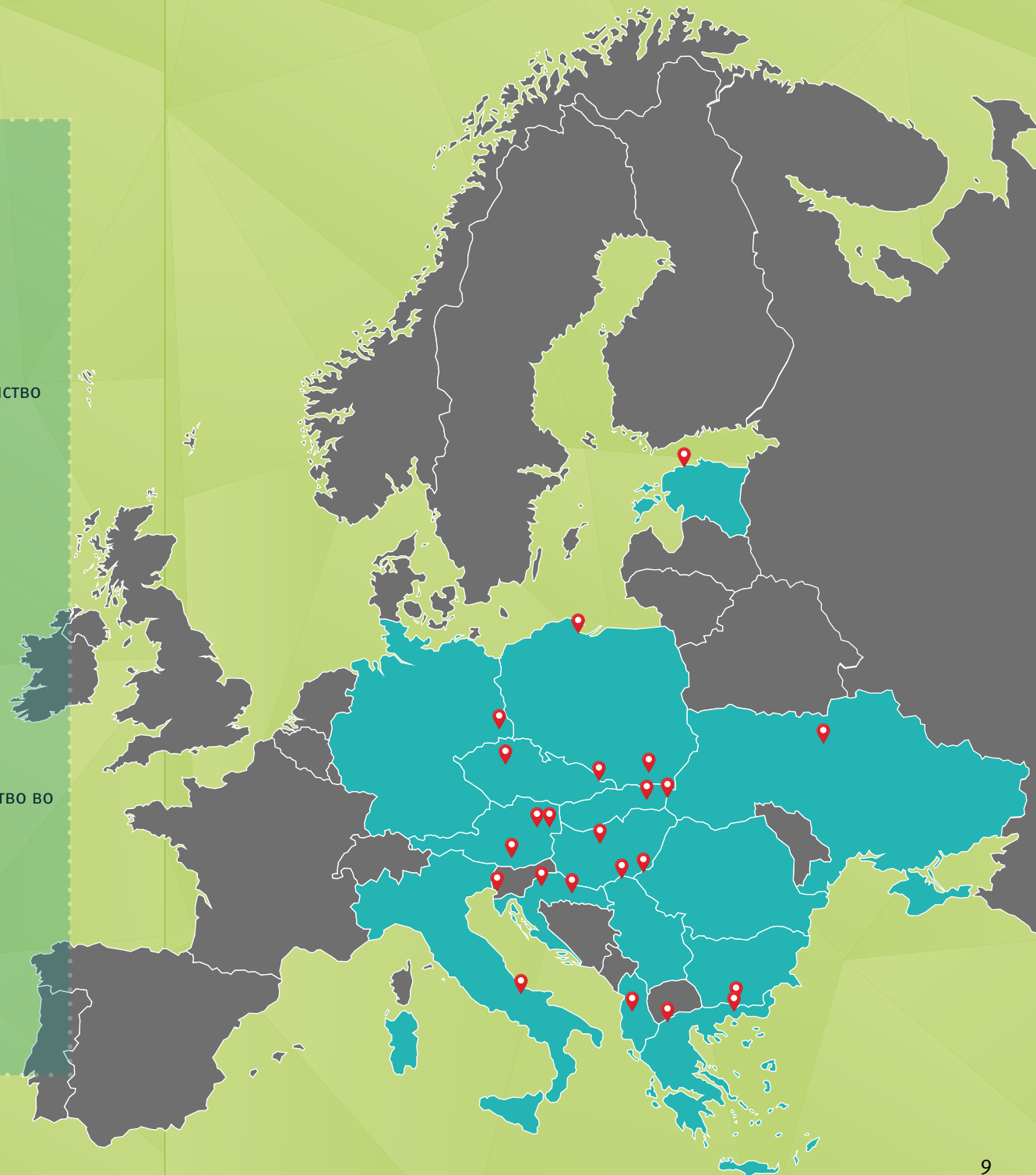
Мојата цел е да се интензивира постојаната меѓусебна размена и да се обидам да ги споделам најдобрите практики на АГСМ и ФУЕН, бидејќи ситуацијата на некои организации членки не е воопшто лесна. АГСМ расте секоја година и сè уште има многу словенски малцинства заинтересирани за членство. Нашата цел е да ги вклучиме и силно да ги интегрираме во АГСМ.

Исто така, сакаме дополнително да го прошириме нашето медиумско присуство во иднина и да ги направиме словенските малцинства „достапни“ за пошироката јавност преку оваа брошура и преку нашата нова почетна страница.

Д-р Ангелика Млинар

Потпретседател на ФУЕН и портпаролка на АГСМ

1. Хрватско културно друштво во Градиште (Австрија)
2. Совет на Словенци од Корошка
3. Заедница на Словенци од Корошка
4. Хрватски центар за култура, образование и политика
5. Македонско друштво „Илинден“ - Тирана
6. Домовина - Сојуз на Лужички Сорби
7. Руска школа во Естонија
8. Сојуз на Словаци во Унгарија
9. Координативен совет и претставници на чешкото малцинство во Хрватска
10. Национален совет на Србите во Хрватска
11. Совет на словенечки организации
12. Карпато-рутенска друштво во Украина
13. Демократски сојуз на Хрватите во Војводина
14. Фондација „Агостина Пиколи“
15. Демократски сојуз на Словаците и Чесите во Романија
16. Европски институт Помак
17. Конгрес на Полјаците во Чешка
18. Друштво на Словаци во Чешка
19. Унија на образовни и социјални друштва во Естонија
20. Здружение на Белорусите во Естонија
21. Виножито - Политичка партија на македонското малцинство во Грција
22. Панхеленско друштво на Помаци
23. Сојуз на Словенците во Италија
24. Друштво на Лемци во Полска
25. Друштво на Кашубијци во Полска
26. Друштво на Чесите во Словачка
27. Сојуз на национални малцинства во Естонија
28. „Собрание на националностите на Украина“

Кашубијци во Полска

Кашубијците првично припаѓаат на померанците и се последната словенско-померанска заедница која и денес ја негува сопствената култура и јазик. Кашубите живеат главно во северниот дел на Полска во близина на Балтичкото Море, кое најпрво припаѓало на источнопомеранско, а подоцна на западнопомеранско и било под полска и германска власт во текот на историјата.

Тоа се одразува и на јазикот, кој има многу заемки од германскиот, како што е „Rumtorf“ (овошје во рум) . Јазикот има околу 50.000 говорници и има околу 50 дијалектни варијанти. Постојат неколку теории за потеклото на името „Кашубијци“. Сигурно е само дека за прв пат се споменува службено во 1283 година. Големи делови од изворна Кашубија и многу културни и јазични традиции биле погодени од асимилација и германизација. Само во последните 150 години повторно се разбудил идентитетот на малцинството и денес повторно се учи кашубски јазик во училиштата и многу здруженија го одржуваат културното наследство и пишаниот јазик. Најпознатата кашубска фигура во литературата можеби е Оскар Мацерат од „Die Blechtommel“ на Гинтер Грас.

Кашубско-померанско друштво е регионална невладинска организација на Кашубијци (Померанци), Коциевиаци и други луѓе заинтересирани за регионалните работи на Кашубија и Померанците во Северна Полска. Основана е во 1956 година и е член на ФУЕН од 1993 година. Седиштето е во Гдањск, Полска. Кашубскиот јазичен совет (кашубски Radzëzna Kaszëb- szczëgò Jãzëka/ полски Rada Języka Kaszubskiego) е институција на кашубско-померанското друштво, која го негува и промовира кашубскиот јазик. Има месечен весник „Померанија“ од 1963 година и неколку неделни весници. Кашубскиот јазик е присутен и на радио и телевизија. Доналд Туск, поранешен премиер, поранешен претседател на Европскиот совет и актуелен претседател на Европската народна партија, е најпознатиот кашубец на денешницата.

Друштво на кашубијци во Полска /
Kaszëbskò Pòmòrszczé Zrzësenié

ul. Straganiarska 20-23
PL-80837 Gdańsk / Danzig
Poland

www.kaszubi.pl
biuro@kaszubi.pl

Telefon: +48 0583012731
Facebook: [Zrzesenie Kaszubsko-Pomorskie](https://www.facebook.com/ZrzesenieKaszubsko-Pomorskie)

драво – **Witéj**
Добредојдовте – **Witôj**
Како си? – **Jak sã mosz?**
Добро благодарам – **Dobrze, dzäkùjã.**
Јас се викам... – **Móm na miono...**
Особено смешен збор:
szërmëcel / dżıldzëzna (хаос),
dżiblówka (лулашка)

Хрватските Молизи во Италија

Потеклото на хрватското малцинство во италијанскиот регион Молизе датира од 15 и 16 век, кога хрватите бегале од хрватската територија од Отоманската империја.

Хрватските населби во Италија биле основани по целото јадранско крајбрежје од Марке до Пуља. Хрватите беа добредојдени во многу ретко населените области и градови. Меѓутоа, денес, областа каде што живее хрватското малцинство е ограничена на малиот регион Молизе. Околу 2.200 од нив живеат во градовите Монтемитро, Аквавива Колекроче, Сан Феличе дел Молизе и Тавена. Селата се наоѓаат внатре во регионот, кој е област од особен натуралистички, историски и археолошки интерес. Постојат, на пример, свети места на римската и самнитската култура.

Околу половина од Молиските Хрвати го зборуваат оригиналниот хрватски јазик, чие зачувување е еден од најсложените предизвици на денешницата. Дополнително, Хрватите од Молизе не се политички признаено малцинство и затоа немаат право на правно и политичко застапување. Тие се заштитени со закон само преку статусот на јазично малцинство.

Молиските Хрвати го зачувуваат јазикот и традициите преку невладините организации, но и јавните институции исто така го признаваат хрватското малцинство и одржуваат односи со хрватските дипломатски и политички претставници. Социјалните и културните настани во голема мера се фокусираат на традициите и потеклото на заедницата.

Фондацијата „Агостина Пиколи“, основана во 1999 година и членка на ФУЕН од 2018 година, организира настани главно за зачувување на јазикот и поддржува бројни лингвистички и историски истражувачки проекти. Јазикот на Молиските Хрвати – кои на својот мајчин јазик се нарекуваат „Kroate iz Moliza“ – е хрватски дијалект кој се карактеризира од вековна изолација од другите словенски јазици. Јазикот често се нарекува и „на -пашо“. Еден од најважните настани на организацијата е литературниот конкурс со објавување текстови и песни на молишки хрватски јазик.

**Фондацијата „Агостина Пиколи“
Fondazione »Agostina Piccoli«**

Via Marconi SN
I-86030 Montemitro
Italy

<http://www.mundimitar.it>
fondazione.piccoli@gmail.com

Telefon: +39 0874 877747
Facebook: [Minoranza.Linguistica.Croata](https://www.facebook.com/Minoranza.Linguistica.Croata)

Здраво – **Zdravo**
Добродојдовте – **Dobro dol**
Како сте – **Kako grede?**
Добро, благодарам. – **Dobro, huala.**
Јас се викам ... – **Ja se zovem...**
Смешна поговорка :
Naše čeljade su dol iz one bane mora.

Градишчански Хрвати во Австрија

Предците на хрватското малцинство во Австрија дошле во поранешна западна Унгарија од различни делови на Хрватска во текот на 16 и 17 век. Поради промената на границата предизвикана од мировните договори по Првата светска војна, територијата на градишчанските Хрвати беше поделена и тие сега се со седиште во Австрија, Унгарија, Словачка и Чешка.

Хрватите живеат во села расеани низ провинцијата Градиште. Во меѓувоениот период, многу градишчански Хрвати се населиле во Виена, кои сè уште се дел од етничката група. Бројот на припадниците во Градиште, Виена, Унгарија, Словачка и Чешка се проценува на 50.000 до 60.000. Во Австрија тие се признати како етничка група, но немаат своја политичка застапеност. Членот 7 од државниот договор од Виена од 1955 година ги гарантира правата на етничката група. Најголемиот предизвик денес е силната асимилација. Неделни медиуми на етничката група се Hrvatske Novine и црковниот весник Glasnik, како и периодични изданија од Glasilo (од Хрватско културно друштво), кои се објавуваат четири пати годишно. Австриската радиотелевизија ја емитува емисијата "Dobar dan Hrvati" 42 минути дневно и во недела на хрватски јазик. Има и емисија на приватен канал. Редовно се издава и „Novi Glas“.

Градишчанските Хрвати - се разликуваат едни од други по јазикот и обичаите. Јазично, тие се поделени во две групи: „Чакавци“ и „Штокавци“ - по прашалниот збор „што“, кој се преведува како „ча“ или „што“ во зависност од групата.

Јазикот на градишчанските Хрвати е стандардизиран и се разликува од стандардниот современ јазик што се зборува во Хрватска.

Хрватското културно друштво во (ХКД) ја претставува визијата „Да може да се живее идентитетот како Хрвати во Австрија - еднакви права, со исти можности и без страв!“ и на тој начин е посветена на зачувување, безбедност и консолидација на хрватската етничка група во Градиште, во Виена и исто така во Словачка и Унгарија. Здружението е активно од 1929 година и се приклучи кон ФУЕН во 1958 година.

Активностите на ХКД и различните хрватски здруженија се многубројни: објавување книги, онлајн речник, организација на настани, концерти, предавања, натпревари во пеење и рецитирање за деца и млади, јазични недели, објавување на ЦД книги за деца, а пред особено својата веб-страница. Секоја година друштвото го организира Хрватскиот бал во Виена.

Хрватскиот центар за култура, образование и политика се гледа себеси како интеркултурна институција која влегува во бројни соработки со здруженија и институции од Виена, Градиште, другите сојузни држави и соседните земји. Тој нуди нови перспективи и можности за развој за самостоен живот на етничката група и за соработка со другите групи и мнозинското население. Основана е во 1994 година и е член на ФУЕН од 2012 година.

**Hrvatsko kulturno društvo na
Gradišćanskem
Hrvatsko kulturno društvo u Gradišću**

Dr. Lorenz-Karallstraße 23
A-7000 Eisenstadt/Zeljezno
Austrija / Austria

www.hkd.at
ured@hkd.at

Telefon: +43 268266500
Facebook: [Hrvatsko kulturno društvo u
Gradišću](https://www.facebook.com/Hrvatsko-kulturno-društvo-u-Gradišću)

**Hrvatski center za kulturo,
izobraževanje in politiko
Hrvatski center za kulturo,
obrazovanje i politiku**

Schwindgasse 14
A-1040 Wien
Austria

<http://www.hrvatskicentar.at>
ured@hrvatskicentar.at

Telefon: +43 1 504 63 54
Facebook: [Hrvatski Centar](https://www.facebook.com/Hrvatski-Centar)

Здраво – **Zdravo**
Добродојдовте – **Dobro došli**
Како сте ? – **Kako ide?**
Благодарам, добро. – **Hvala,
dobro.**
Јас се викам ... – **Zovem se ...**
смешни зборови:
čmrlj = Бумбар
pošešuknut = глупав

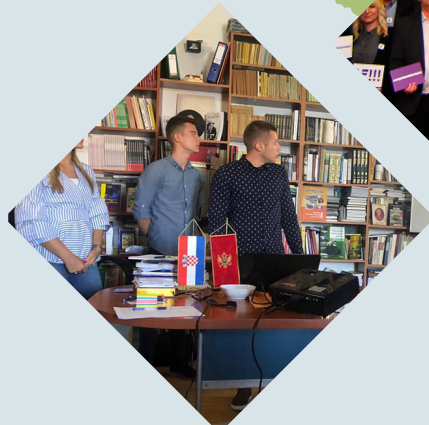
Хрвати во Србија

Географски, автономниот регион Војводина во Северна Србија се карактеризира со Дунав, планините Фрушка Гора и најстариот национален парк Фрушка Гора.

Културно, отсекогаш се одликуваше со различност: покрај Србите, Унгарците, Словаците, Романците, Бугарите и другите етнички групи, овде живеат 2,4 отсто Хрвати и Шокаци (Шокатци) и некои Буњевци-Хрвати. Хрватскиот е исто така еден од шесте официјални јазици на покраината и покраинското собрание издава списанија на хрватски и на другите официјални јазици. Хрватското малцинство е официјално признаено од 2002 година. Регионалниот центар на хрватското малцинство е во градот Суботица, вториот по големина град во Војводина. Етничката разновидност на градот му даде репутација на „град на толеранција“. Во Суботица се основани неколку хрватски заедници и две хрватски партии.

Малцинството слави бројни празници според сопствените традиции. На пример, Хрватите од Буњевци го слават карневалот пред почетокот на христијанскиот пост, меѓу другото со традиционални печива, а во Суботица се слави празникот на жетвата на крајот од сезоната на жетва, на кој се прават ракотворби од слама и се праваат богослужби.

Демократски сојуз на Хрватите во Војводина - е основан во градот Суботица во 1990 година со цел да ги обедини интересите на сите Хрвати во Војводина преку заедничка политичка организација и да помогне во обликувањето на процесот на демократизација на тогашната млада парламентарна република Србија. ДСХВ е член на ФУЕН од 1993 година. Партијата брзо формираше ограноци во други заедници и младинска партија.

**Demokratično združenje Hrvatov v
Vojvodini
Demokratski Savez Hrvata u Vojvodini**

Здраво – Bok
Добродојдовте – Dobrodošli
Како си – Kako si?
Добро, благодарам – Dobro,
hvala.
Јас се викам.. – Моје име је..
Особено смешен збор:
najnezainteresiraniji

Beogradski Put 31
SRB - 24000 Subotica

www.dshv.net
office@dshv.net

Telefon: +38 124524977
Facebook: [DSHV - Demokratski savez
Hrvata u Vojvodini](https://www.facebook.com/DSHV-Demokratski-savez-Hrvata-u-Vojvodini)

Лемци во Полска

Лемците се едно од деветте признати национални малцинства во Полска. Според пописот од 2002 година, во Полска има 5.863 Лемци, што е 0,01% од населението. Тие доаѓаат од регионот „Lemkowszczyzna“ во Бескидите, планински регион во западните Карпати. Овој планински регион во југоисточна Полска се протега од градот Салинка и реката Сан на исток до сливот на реките Сољанка и Пропрад на запад. Другите делови на Лемкен се во Словачка и Украина. По Првата светска војна, Лемко-Руската Република постоела неколку месеци, која потоа била анектирана од Полска.

За време на „Операцијата Висла“ во 1947 година, Лемците биле принудени да се преселат во други области на Полска: во Долна Шлезија, Померанија и Масурија, меѓу другото за да ги асимилраат Лемците. Не сите Лемци се идентификуваат како малцинство, некои се гледаат себеси како дел од карпатско-рутенците или се вбројуваат во украинското малцинство. Како додаток на украинскиот неделник „Наше Слово“ се издава и весник „Лемкен“. Други списанија се појавуваат независно четири пати годишно. Во малцинските училишта децата можат да го учат мајчиниот јазик на Лемците – западнословенски дијалект на русински јазик. Во 2005/06 година на таквите часови учествувале вкупно 295 ученици.

Во Зиндранова се наоѓа музејот Лемкен, кој е важно место за малцинството да ја одржува својата историја и да го изрази сопствениот идентитет.

Од 1989 година и од 1996 година како член на ФУЕН, **Лемскиот сојузот** е посветен на развивање и пренесување на националната свест меѓу Лемците. Културните и образовните активности се насочени кон регионот на потекло и другите географски центри на малцинството. Посебни активности се годишниот едукативен собир „Лемкиска ватра“ под мотото „Низ традицијата во иднината“, издавањето на кварталното списание Ватра и часови по јазик.

**Друштво на Лемците во Полска /
Об'еднання лемків**

ul. Jagielly 2
PL-38-300 Gorlice
Poland

www.lemkounion.republika.pl
lemkounion@poczta.onet.pl

Telefon: + 48 18 353 29 06
Facebook: [Zjednoczenie Lemków](https://www.facebook.com/ZjednoczenieLemkow)

Македонци во Албанија

По осамостојувањето и основањето на Албанија во 1912 година и денешните граници од Република Албанија се формираше македонско национално малцинство во пограничните региони. Тука спаѓаат населените области Голо Брдо, Мала Преспа, Гора и Поле, а денес има и претставници на македонското малцинство во најголемите градови во Албанија. Низ Република Албанија, има околу 120.000 членови што му припаѓаат на малцинството, кое на македонски јазик се нарекува македонско национално малцинство во Република Албанија.

Македонското национално малцинство е официјално признато, но не е соодветно заштитено. Во Голо Брдо, Гора и Врбник, меѓу другото, недостасуваат училишта на мајчин јазик, а македонскиот јазик официјално не се користи во поголемите градови каде што живеат многу Македонци. Исто така, иако национално малцинство е застапено во различни медиуми, опсегот во никој случај не е доволен за покривање на потребите. Весниците „Илинден“ и „Преспа“ излегуваат еднаш месечно, а македонското здружение „Сонце“ работи со двојазичниот онлајн портал „Македониум“. Од 1991 година, македонска програма се емитува на радиостаницата во Корча.

На државна телевизија од 2017 година постои македонски канал кој емитува пет дена во неделата. Фолклорните музички групи во Голо Брдо, Мала Преспа, Гора и Врбник одржуваат музички традиции. Политичко правните работи Македонците ги претставуваат националната организација „Илинден“ со седиште во Тирана, организацијата за заштита на правата на Македонците во Албанија „Друштво Преспа“, политичко-културното здружение „Мир“, Етно – Културно друштво „Гора“ и Друштво „МЕД“ (Македонско егејско друштво).

Најважните празници на македонското национално малцинство во Албанија се православните празници според стариот календар: покрај Божиќ, Велигден и Нова Година, спаѓаат и Василица, Водици, Свети Кирил и Методиј, Свети Климент Охридски, Свети Наум Охридски, Свето Преображение, Курбан Бајрам, Фитер Бајрам и Летник и историските празници како 2-ри Август во знакот на Илинденското востание на македонскиот народ против османлиското ропство, и 8 Септември ден на независноста.

Македонско друштво „Илинден“ - Тирана е основано во 2009 година со цел да го заштити македонското национално малцинство на целата територија на Република Албанија, и се приклучи кон ФУЕН во 2015 година. Основните задачи на ова друштво се зачувување и јакнување е на етничкиот, јазичниот, културниот, религискиот, историскиот и државниот идентитет, со цел да се оствари интеграција на македонското национално малцинство во политичкиот систем и во институциите на Албанија. Овие цели се постигнуваат, претежно, преку работата на медиумите со сопствени публикации, како и преку културно и образовно делување.

Здраво – Здраво
Добродојдовте – Добредојдовте
Како си? – Како си?
Добро, благодарам. – Добро благодарам
Моето име е ... – Моето име е...
Особено комплициран или смешен збор: Џагурџиња

Македонско друштво „Илинден“ - Тирана

Mihal Grameno 167, Tirana, Albania

www.ilinden-tirana.com
drustvo.ilinden.tirana@live.com

Telefon: +355 69 240 1778
Facebook: [МАКЕДОНСКО ДРУШТВО „ИЛИНДЕН“-ТИРАНА SHOQATA MAQEDONASE „ILINDEN“-TIRANË](https://www.facebook.com/MAKEDONSKO-DRUSTVO-ILINDEN-TIRANA-SHOQATA-MAQEDONASE-ILINDEN-TIRANE)

Македонци во Грција

Македонците се јужнословенска етничка група која живее во Грција, пред сè во истоимената провинција Македонија (егејска Македонија) во северна Грција. Положбата на малцинството во земјата е обележена од политичките напетости помеѓу Грција и Македонија. Грчката држава претендира на целата територија на егејска Македонија и ја одрекува културнотоа автономија на регионот. Во Грција е признаено само едно малцинство - муслиманското малцинство во Западна Тракија, па така македонците се една од најсилно дискриминираните заедници во Грција. Малцинството е систематски потиснувано и неговото постоење е негирано од грчки политичари и националисти. Затоа многу Македонци се плашаат да ја живеат својата култура или дури и да се идентификуваат како Македонци.

Со тоа се пренебрегнуваат не само правата и заштитата на малцинството, туку и општи човечки права како и слобода медиуми и на изразување. Македонскиот јазик затоа не постои во јавниот простор, управата или образовниот систем. Јазикот се зборува само дома. Дијалектот Егејско-македонски се смета делумно за сопствен јазик, кој е дел од македонскиот јазик.

Политичката партија на Македонците „Виножито“, основана во 1995 година во градот Лерин е член на ФУЕН од 2002 година, се залага за признавање и права на Македонското национално малцинство во Грција. Како член на Европската слободна алијанса во Европскиот парламент, партијата е активна и на европски ниво. Партијата учествува во локалните избори во Грција од 2002 година, но поради финансиски причини не учествува на националните парламентарни избори. Досега, еден претставник на партијата беше избран на локален ниво. Политичкиот манифест на „Виножито“, изработен во 1997 година, го изразува желбата на партијата да стреми кон мир и европска интеграција заедно со сите демократски и антинационалистички сили во Грција, со посебно внимание кон состојбата на малцинството.

Виножито (Vinožito) ПОЛИТИЧКА ПАРТИЈА НА МАКЕДОНСКОТО МАЛЦИНСТВО ВО ГРЦИЈА

Здраво – здраво / Zdravo
Добродојдовте – Добредојдовте / Dobredojdovte
Како си? – Како си / Kako si
Добро, благодарам. – добро, благодарам / Dobro, blagodaram
Моето име е ... – Моето име е / Moeto ime e

Stefaunou Dragoumi 11
GR-53100 Lerin-Florina
Greece

www.florina.org
vinozito@otenet.gr

Telefon: +30 2385046548

Facebook: [EFA Rainbow/ECA Виножито/ΕΕΣ Ουράνιο Τόξο](#)

Полјаци во Чешка

Полското малцинство, за разлика од другите малцинства во Чешка, живее концентрирано во еден географски регион, Регионот Тешин или Тешинска Шлезија (Těšínské Slezsko). Причината е поврзаноста на регионот со Полска од 1938 до 1945 година. Оваа област се нарекува и Олса-област, според истоимената река Олса, кој делумно означува граница помеѓу Полска и Чешка. Според пописот на населението во 2001 година, во Чешка живеат 51.000 Полјаци, што изнесува 0,5 отсто од вкупното население.

Близината до матичната земја и добрата медиумска и образовна ситуација го олеснуваат зачувувањето и поддржувањето на јазикот и културата на малцинството. Дополнително, наведениот дел од полско-чешката граница беше прогласен за еврорегион во 1998 година

Тој обединува 12 заедници на полската страна и 16 заедници на чешката страна и ја поттикнува транснационалната размена. Од соодветно значење се и образованието на полските наставници и полските образовни можности во оваа област, во која Полска делумно составува дури осум проценти од населението (во општина Фридек-Мистек).

Има полско културно и образовно здружение со 16.000 членови и 80 локални Друштва, Друштво на Полјаците, како и сојуз на полските наставници. Во 2007 година, во чешкиот главен град беше отворен Дом на националните малцинства, каде со полското малцинство се претставени вкупно единаесет поголеми и помали национални малцинства.

Конгресот на Полјаците во Чешка Република (Congress of Poles in the Czech Republic) е чадор организација на културните здруженија, која беше основана во 1990 година и во 1994 година се приклучи кон ФУЕН. Конгресот ја координира работата на 30 здруженија од полското малцинство во Чешка Република. Тој е издавач на весникот „Głos Ludu. Gazeta Polaków w Republice Czeskiej“, со тираж од 6.000 примероци, објавуван три пати неделно. Конгресот е главен орган за политичко, културно и медиумско застапување на малцинството. Со визијата 2035, Конгресот си постави дополнителни цели за културниот развој во регионот на Тешенско. Меѓу успешните проекти моментално се смета „Библиотека Тесинензис“, каде што историски, книжевни извори и современи литературни дела за регионот се достапни.

Здраво – **Cześć**
Добродојдовте – **Witamy**
Како си? – **Jak się masz?**
Добро, благодарам. – **Dobrze, dziękuję**
Име ми је ... – / **Moje imię е Моето име е**
Особено комплициран или смешен збор: **Chrząższcz**
W Szczebreszynie chrząższcz brzmi w trzcinie
I Szczebreszyn z tego słynie.
Wół go pyta: „Panie chrząższczu, Po cóż pan tak brzęczy w gąszczu?”

Конгрес на Полјаци во Чешка Република / Kongres Polaków w Republice Czeskiej

Komeńskiego 4
CZ-737 01 Czeski Cieszyn
Czech Republic

www.polonica.cz
kongres@polonica.cz

Telefon: +420 558711453
Facebook: [Kongres Polaków w Republice Czeskiej](https://www.facebook.com/KongresPolakowwRepubliceCzeskiej)

Помаци во Бугарија

Таму каде што Помаците живеат денеска во Бугарија, порано живееле претежно Траките. Најпопуларната теорија за нивното потекло е дека се наследници на Траките. Други научници ги сметаат Помаците за исламизирани Словени под владеењето на Отоманската империја. Денес, Помаците се претежно муслимани и зборуваат словенечки јазик. По отделувањето на Бугарија од Отоманската империја и создавањето на бугарската национална држава во 1878 година започна трагичната историја на Помаците. Тие беа потценувани, принудно христијанизирани, асимилирани, депортирани и одселувани од бугарското владеечко мнозинство

Помаците денес живеат во пет земји на Балканот.

Повеќето, околу четири милиони Помаци, живеат во Турција. Во Бугарија Помаците беа последен пат преброени пред 70 години. Отогаш нема официјална статистика. Според пребројувањата населението на Помаците во Бугарија паднало од 500.000 во 1878 година до 135.000 во 1934 година. Се претпоставува дека денес живеат околу 250.000 до 300.000 Помаци во Бугарија. Малцинството не е признато или политички претставено.

Во текот на минатиот век, поради политиката на бугарската држава, скоро сите Помаци од северот на земјата се преселени во Турција. Голем дел од малцинството живее во Родопите на југот на Бугарија. Помаците кои избегале во Турција, повторно ги основале своите села во планинските области. Скоро сите Помаци живеат во села на селските подрачја. Изолацијата е добредојдена за Помаците за зачувување на својата идентитет, култура и религија, но во исто време пречи на економскиот напредок.

Помаците говорат јужнословенски јазик, кој е многу близок до бугарскиот и македонскиот јазик. Во јазикот се забележуваат и многу арапски и персиски зборови, кои се влегуваат преку старата османлиска литература. Помаците се нарекуваат Помаци или Помашко малцинство во Бугарија.

Европскиот институт Помак (EI Pomak), основан во 2012 година и член на ФУЕН од 2017 година, претежно работи со онлајн медиуми. Веб-страната на институтот била повеќе пати нападната од хакери. Исто така, други културни здруженија на Помаците во Европа се активни на интернет, како Помачкиот центар за размена на култури, Помачко културно здружение Хамбург и Фејсбук страниците Помачка душа, Помачки вести, Помакневс, Помакистан или Помакајанс. Помаците во Бугарија немаат образовни институти и здруженија. Европскиот институт Помак (EI Pomak) организира работни средби со претставниците на Помаците во Грција и Турција. Главните работни точки се признавање на малцинството од страна на бугарската држава. Во пописот од 2021 година, Помаците треба да бидат вклучени во официјалните прашања

Здраво – **Selam**
Добродојдовте – **Dobre si došol.**
Како си? – **Kak si?**
Добро, благодарам. – **Jesm hubave.**
Моето име е ... – **Mene zavot.../ Mojeso jume e...**

**ЕВРОПЕЙСКИ ИНСТИТУТ -ПОМАК /
Европејски Институт - Помак**

ul. Chavdar voyvoda 10A
4700 Smoljan
Bulgaria

Email: asan_m@abv.bg
Telefon: +359 89867 5532

Facebook: [ПОМАК - EUROPEAN INSTITUTE \(ЕВРОПЕЙСКИ ИНСТИТУТ - ПОМАК\)](#)

Помаци во Грција

Грција припаѓа од тие пет земји, на коишто има помачко население. Помаците, како муслиманска етничка група, која е поделена со државни граници, имаат посебна позиција во балканскиот регион.

Се претпоставува дека Помаците биле исламизирани под османлиската власт, што исто така е едно од толкувања за потеклото на нивното име: “Помак” во бугарскиот јазик - кој е многу сличен на јазикот на Помаците - значи “мачи”, “принудно исламизирање”. Според друга теорија, зборот потекнува од “помагам” што значи “помагам”, бидејќи конвертирале во верата и со тоа ги поддржале муслиманските окупатори. Во текот на историјата, Помаците покажале лојаност во државите кај што живеат.

Попоисот од 1951 година потврдува дека имало 18.700 Помаци во Грција, а денес се смета дека се околу 30.000. Пописите биле секогаш тешки: во зависност од фокусот на истражувањето, се прави разлика меѓу религиозни, етнички или јазични малцинства, што при Помаците води до контроверзни резултати.

Во Грција најголем број на Помаци живеат близу до бугарската граница во Западна Тракија, каде што многу села имаат помачко население. Многу Помаци живеат во градовите Комотини, Ксанти и Дидимотихон, заедно со Турци и Грци. Во текот на Грчко-Турската замена на населението, многу од нив ја напуштија земјата и нивните родни места во Ксанти и Родопи. Останатите села често се оддалечени и изолирани.

Грчкиот устав од 1975 година, дополнет во 1978 година, гарантира заштита на животот, човечкото достоинството и слободата на сите луѓе кои живеат во Грција. Сепак, грчката влада се обидуваше долго време во 20-иот век да ги спречи Помаците да има контакти со Помаците во сооседните држави. Под оправдување на националната безбедност, го спречуваше доделувањето на градежни дозволи на Помаците и забрани помачки имиња. Во Грција може да се забележи приближување на Помаците кон турското малцинство, бидејќи не се одржува настава на помачки јазик, а муслиманската вероучна настава се одржува на турски јазик.

Нема програми на помачки јазик во радиодифузните медиуми и печатените медиуми се ретки. Центарот за помачки студии во Комотини издава весник, но обидот помачкиот јазик да се пишува на кирилица не е одобрен.

Панхеленското друштво на Помаци од Грција од 2009 година го претставува помачкото малцинство во Грција и во 2019 година се приклучи кон ФУЕН. Друштвото има своје седиште во Комотини и се залага за заштита на помачката култура и учење на помачкиот јазик. Еден значаен дел од неговата работа е неделното издавање на помачки весник. Друштвото има околу 2.000 членови.

Здраво – **Selam**
Добродојдовте – **Dobre si došol.**
Како си? – **Kak si?**
Добро, благодарам. – **Jesm hubave.**
Моето име е ... – **Mene zavot.../ Mojeso jume e...**

Панхеленско здружение на помаци
/ ΠΑΝΧΕΛΕΝΙΤΣΕΣΚΙ ΠΟΜΑΤΣΚΙ
ΣΕΓΙΟΥΣ

Platia Emporiou 45
GR-67100 Xanthi
Greece

kepoer@yahoo.gr

Telefon: +30 697 809 1225

Руси во Естонија

Естонците и Русите (Словените) живееле во Естонија уште од најраните времиња. Името на Русите на естонски е „венеласед“. Тоа го докажува потеклото од племето Вендс, предците на Словените. Во Талин, тогаш Коливан, има руски населби уште од средниот век. Градот Тарту (тогаш Јуриев) е основан во 1030 година од рускиот принц Јарослав Мудриот. Во Талин има многу руски знаменитости: замокот Катеринентал во чест на царицата Катерина I и припаѓачкиот парк или православната катедрала Александар Невски.

Врвот на миграцијата на Русите во Естонија беше во 17 и 18 век, кога многу руски староверници мигрираа во регионот Прочуди (денешни градови Калаште и Мустве) на брегот на езерото Пејпуц, и по револуцијата во 1917 година.

Исто така, во времето на царското владеење (1710-1917) и подоцна во советската ера (1940-1991) имаше миграција.

Во Естонија, 25 проценти од населението (вкупно 330.000 луѓе) припаѓаат на руското малцинство. Меѓутоа, само оние што имаат естонско државјанство се признаваат како дел од малцинството. Според податоците на Советот на Европа, во Естонија живеат 85.000 луѓе без никакво државјанство, што составува околу 6% од населението.

По распадот на Советскиот Сојуз, на руското малцинство во Естонија им беа одземени политичките, јазичките, религиозните и културните граѓански права. Оние кои се издигнале против оваа политика станаа жртви на прогон и потиснување.

При застапувањето на политичките права и интереси, руското малцинство често се соочува со предизвици. На пример, само три проценти од “не - Естонци” работат во владини институции. Во парламентот, поради политиката на државјанство, Русите ги преставуваат поединечни членови на естонските партии. Затоа политичките интереси на руското население не се претставени директно во парламентот.

Естонија ја ратификуваше Рамковната конвенција на Советот на Европа за заштита на националните малцинства во 1998 година, но не ја потпиша Европската харта за регионални или малцинствени јазици. Според најновиот извештај на Рамковната конвенција на Советот на Европа за заштита на националните малцинства, етничките групи се уште консумираат различни медиуми (локални и меѓународни). Нема доволно произведени медиуми на руски јазик во националната телевизија. Се залага за подобра соработка со претставниците на руското малцинство во прашањата на поддршка на рускиот јазик во радио и телевизиски програми на локално и национално ниво.

Руското малцинство од време на време организира изложби, фестивали и балови. Познат е славјанското Крунски фестивал, кој се прославува и од Украинците и Белорусите за изведување на танцови и пејачки традиции. Секоја година се одржува натпревар во знаење, меѓународен натпревар на руски јазик. Малцинството зборува на руски јазик и нема локални дијалекти. Руското национално малцинство во Естонија се вика Руское национальное меньшинство Эстонии (Russkoye natsionalnoe menshinstvo Estonii).

Активностите на организацијата Руска школа во Естонија, основана во 2010 година и член на Федерацијата на европските национални малцинства (ФУЕН) од 2017 година, се фокусираат на заштита на правата на децата на руското малцинство за образование на нивниот мајчин јазик. Таа организира научни конференции и дискусии, фокусирана е на поддршка на родителите за одржување на правата на нивните деца за образование на руски јазик. Пример за тоа е одлуката за затворање на единствената руска школа во градот Кеила во 2019 година. Организацијата се залагаше за правна битка поврзана со затворањето.

Сојузот на Руските здруженија за образование и благодеејство во Естонија - беше основан на 24 февруари 1923 година. Од 2001 година сојузот е член на ФУЕН.

Руска школа во Естонија / Некоммерческо объединение “Русская школа Эстонии”

Tuukri 19
EE- 10152 Tallinn
Estonia

www.venekool.eu
pravlenie@venekool.eu

Telefon: +372 58 011 645
Facebook: [Russkaa Skola Estonii](https://www.facebook.com/RusskaaSkolaEstonii)

Руски образовни и благодеејствени друштва во Естонија / Союз Славянских просветительных и благотворительных обществ

Mere pst 5
EE-10111 Tallinn
Estonia

<http://vk.com/veneliit>
igor@lindakivi.ee

Telefon: +372 6418441

Здраво– Привет
Добредојдовте – Добро пожаловать
Како си? – Как дела?
Добро, благодарам. – Хорошо, спасибо
Моето име е ... – Меня зовут ...
Особено комплициран или смешен збор: шиншилла (činčila)

Карпатските Рутени во Украина

Карпато- Рутени познати и како русини, се источнословенски народ кој зборува русински јазик. Тие потекнуваат од источнословенско население кое живее во северните региони на Источните Карпати од раното средновековие. Нивната татковина, Карпатска Украина (Закарпатска област), е историска гранична област која вклучува југозападни делови од денешната Украина, североисточни региони на Словачка и југоисточни делови на Полска (лемките во Полска се бројат како дел од русините). Од околу два милиони луѓе од русинско потекло низ светот, според последниот национален попис, околу 10.000 живеат во Украина. Бидејќи многу ги сметаат за подгрупа на украинскиот народ, оваа официјална бројка може да се разликува значајно од реалниот број.

Карпато-русините или Русините биле секогаш под власт на поголеми соседни, но во 19 век се формирало русинско национално движење, које го нагласувала посебниот идентитет на оваа етничка група и нивниот литературен јазик. Нивниот прв политички претставник бил формиран за време на револуциите во 1848/49. Со распаѓањето на Австро-Угарската монархија во 1918 година, делови на русинско народ се соочиле со различни политички предизвици. Карпато-русините привремено формирале две држави по првата светска војна. Во 1920-те и 1930-те години, се појавил спор помеѓу карпато-русините, кои беа насочени кон Русија, и оние кои беа насочени кон Украина. По Втората светска војна беа прогласени како дел од Украина. Совјетскиот сојуз за малцинството историски беше нај тешко, бидејќи не им беше признато официјално статус на малцинство и сè уште не им се признава. Во другите земји, Русините се признати како малцинство и се заштитени.

Постојат распаѓање на малцинството. Дијалектите на русинскиот јазик се разликуваат толку многу што се сметаат за посебни јазици.

Карпато-рутенско друштво во задкарпатска област на Украина од 1999 година ги претставува интересите на Рутените во ФУЕН. Во Украина, ова друштво се залага за признавање и еднаквост на Рутените, особено во образованието и развојот. Друштвото се залага за признавање и еднаквост на Рутените во Украина, образованието и развојот. Преку културни настани како фестивал на малцинствата, научни и литературни натпревари и телевизиски канал, Друштвото учествува во јавниот живот. Весникот, кој беше издаван преку донации, мораше да се прекине.

Здраво – (Dobryj dyn', daj
Vozhe). Добрыи динь, дай Боже
Добредојдовте – (Krasno pryhla-
shayete). Красно пригласае ме
Како си? – (Yak sya mayesh?). Як
ся маеш?
Добро, благодарам. – (Dyakuvu,
dubri). Дякуву, дубри
Моето име е ... - (Ya sya kly-
chu...). Я ся кличу...
Особено комплициран или
смешен збор: “rachmahy” (како
панталони), “fusykli” (чорапи)
“potya” (пиле)

**Карпато-рутенско друштво во Украина /
Общество карпатских Русинов**

per. Universitetsky 6/20
UA-88 000 Uzhgorod
Ukraine

yevhenzhupan@gmail.com

Telefon: +380 312642984

Срби во Хрватска

Србите се населиле во денешна Хрватска помеѓу почетокот на 16 и крајот на 17 век, но треба да се забележи дека миграцијата ја имала секаде во тоа време. Србите, главно селани и војници, живееле во голем број долж целата погранична област со Босна. Првите миграциски движења доведоа до селата во планината Жумберак.

Како социјална институција и географска точка, Краина играше клучна улога 350 години како огромен воен бастион во војните на Централна Европа против Турција. Оваа улога го одвои населението од процесите на социјалната модернизација, кои се протегнаа до 20 век. Освен тоа, областа беше земјоделски пренаселена поради лошите ресурси. Србите и Хрватите кои живееле во иста област и под странска власт имаа мала можност за поголем конфликт, освен меѓуверската дистанца меѓу нив. Конфликтите почнаа да се појавуваат во втората половина на 19 век кога националните идеологии добија значење.

Денес во Хрватска има меѓу 150.000 и 200.000 Срби, но нивниот број постојано се намалува поради притисоците против етничкиот идентитет, особено меѓу помладите луѓе во урбаната средина.

Според сегашното политичко законодавство на Република Хрватска и Уставниот закон за правата на националните малцинства во Република Хрватска, Србите се застапени на сите нивоа на власта.

Најголемиот предизвик со кој тие како малцинство практично се беспомошни да се соочат е прашањето за демографијата. Во Хрватска, Србите имаат неколку традиционални печатени медиуми: Новости (неделник), Бијела пчела (Бела пчела, месечник за деца), Просвјета (говорник на водечката национална културна институција) и Извор (месечно списание објавено во Вуковар). Свои радио станици и почетоци на телевизиски програми имаат и во дел од нивната станбена област во Источна Славонија. Централна културна институција на српското малцинство во Хрватска е српското културно друштво „Просвјета“, кое за прв пат било основано во Глина за време на Втората светска војна. Во Република Хрватска, српското малцинство е застапено во наставните програми само на ниво на основно образование и сè уште нема квалитет и квантитет.

Српското малцинство во Хрватска ги наследило традициите и верувањата од Српската православна црква и ги слави нејзините верски празници. Исто така, силно ги поддржува традициите на антифашизмот во Хрватска од Втората светска војна и ги одбележува значајните настани и личности поврзани со него. Србите зборуваат на српскиот јазик на Краина, словенски дијалект и на овој јазик се нарекуваат Срби и Хрватској.

Српскиот национален совет (СНВ), националната координација на советите на српските национални малцинства, е демократски избрано политичко, советодавно и координативно тело кое делува како самоуправа на Србите во Република Хрватска во однос на нивните човечки, граѓански прашања и националните права, како и во прашањата за нивниот идентитет, учество и интеграција во хрватското општество.

СНВ е чадор организација на Србите во Хрватска, таа е мрежа составена од 144 општински совети. Организацијата е вклучена во политичката работа и во развојот и зачувувањето на својата култура и јазик. Таа се обидува да влијае на образовната и социјалната политика, руралниот развој и правичниот регионален развој во Хрватска.

Календарот на настани на СНВ вклучува неколку десетици културни, научни, политички и други видови настани, како што се комеморативни настани, но најзабележителен е Божиќниот пречек на кој се приклучува целата хрватска политичка елита и српските претставници од регионот. Од особено значење се комеморациите за српските жртви од Втората светска војна и за жртвите од војната 1991-1995 година.

Национален совет на србите во Хрватска / Srpsko narodno vijeće

Здраво – **Zdravo**
Добродојвте – **Dobro došli**
Како си – **Kako si?**
Добро, благодарам. – **Dobro, hvala.**
Јас се викам... – **Moje ime je...**
Особено смешен збор
Džabalebaroš (некој што губи време)

Gajeva 7
HR-10 000 Zagreb
Croatia

www.snv.hr
ured@snv.hr

Telefon: +385 14811198
Facebook: [Srpsko narodno vijeće](https://www.facebook.com/Srpsko.narodno.vijece)

Словаци и Чеси во Романија

Првите Словаци во Романија дојдоа во Романија од централна Словачка и градови како Сарваш, Бекеш Чаба и Тоткомлос во близина на Надлац - ова се случи на почетокот на 19 век. Денес нивните потомци живеат во областите Арад и Тимиш.

Словаците, кои главно дошле од источните делови на Словачка, исто така живеат во регионот Бихор во Трансилванија. Меѓутоа не може да се зборува за доселување во традиционална смисла, бидејќи до 1918 година и денешна Словачка и Трансилванија во Романија припаѓале на Австро-Унгарија. Словаците во Романија станаа национално малцинство само како резултат на современите државни граници.

Односите со другите националности во овој регион отсекогаш биле добри. Во Романија денес живеат околу 17.000 Словаци и 2.500 Чеси. Повеќето Чеси живеат во Карас-Северин и Мехединци.

Историскиот и културниот центар е во градот Надлац за Словаците и во Молдавија Ноуа за Чесите.

Двете етнички групи се признати и претставени во локалните и централните комитети. Имате правна заштита и тие закони се почитуваат.

На пример, две училишта со словачки јазик како наставен јазик се исто така финансиски поддржани од државата.

Останува предизвик да се одржи активната јазична употреба на словачкиот и чешкиот јазик и да се одржава етничкиот идентитет на малцинството.

Демократскиот сојуз на Словаци и Чеси од Романија (УДСЦР), основан во 1990 година и член на ФУЕН од 2019 година, издава весник наречен Наше Снахи.

Исто така, управува со образовни институции, од градинка до средно училиште, каде наставата се одвива на словачки јазик, додека чешкиот јазик се нуди како изборен предмет во јавните училишта во Карас-Северин и Мехединци.

Во текот на годината се одржуваат околу 100 културни настани, вклучувајќи го и фестивалот Prehliadka slovenských ľudových piesní CEZ NADLAK JE... Mládežnícky folklórny festival, Festival českej menšiny v Rumunsku, а исто така и Medzinárodná vedecká konferencia Rok 1918 a dolnozemeckí Slováci.

На дневен ред на УДСЦР се и образовната и научната работа. Зајакнувањето и градењето на идентитетот во моментов имаат приоритет во активностите. И двете етнички групи ги задржаа јазиците на нивните матични земји во дијалектите на нивните региони на потекло. На овие јазици тие се нарекуваат Словаци и Чеси или Словенска меншина и Чешка меншина.

Демократски сојуз на Словаците и Чесите во Романија / Demokratický zväz Slovákov a Čechov v Rumunsku

Здрав – **Dobrý deň**
Дободојдовте – **Vitajte**
Како си? – **Ako sa máte?**
Добро, благодарам – **Dobre, ďakujem**
Јас се викам. – **Volám sa...**
Особено смешен збор:
Kotrmelec

Independentei street, No 36
RO-315500 Nădlac
Romania

www.udscr.com.ro
office@dzscr.ro

Telefon: +40-257-473003
Facebook: [Udscr Nădlac Dzsčr Nadlak](https://www.facebook.com/udscr)

Словаци во Чешка

Со мирната поделба на Чехословачка на 1 јануари 1993 година, Словаците во Чешка речиси преку ноќ станаа национално малцинство. По независноста од Советскиот Сојуз, Словаците и Чесите првично основаа заедничка држава бидејќи и двете нации се сомневаа во нивната способност да преживеат. Голем дел од словачките граѓани живеат во Прага, Брно, Оломуц, Карвина, Табор, Кладно и западна Бохемија.

Словачкото малцинство има околу 184.000 членови, од кои околу 100.000 имаат словачки пасош. Законот за државјанство од 1999 година дозволува двојно државјанство за припадниците на словачкото малцинство. Свкупно, малцинството сочинува 1,8% од вкупното население.

Поради долгата заедничка историја, речиси и да нема тензии меѓу Чесите и словачкото малцинство, малцинското прашање во Чешката Република тешко е соодветно регулирано.

Но, тоа се должи и на силната асимилација на Словаците во Чешка и, од друга страна, на умерената политика на чешката влада.

Од најраните времиња, Чешкото радио има словачка телевизиска програма наречена *Stretnutie*, а Здружението на Словаците издава списание наречено *Korene* (Корени). Сепак, словачкиот е во опаѓање во јавниот простор и во медиумите, па затоа се основани многу словачки културни здруженија за зачувување на јазикот и културниот идентитет, како што е фолклорното здружение „Шарванци“. Иако веќе нема часови на словачки јазик во чешките училишта, многу државни службеници сè уште зборуваат словачки, што го олеснува справувањето со властите и административните работи за малцинството.

Друштво на Словаци во Чешка – е основано во 1992 година и се приклучи на ФУЕН во 1999 година. Здружението спроведува бројни активности со цел да ги задоволи културните и социјалните потреби на словачкото малцинство и да ја зајакнувани и развија националната свест.

Одржувањето на добри односи меѓу мнозинството и малцинството преку промовирање на заемноста на Словаците и Чесите, учеството во јавниот живот во Чешката Република и меѓусебната соработка и поддршка се исто така дел од работата на здружението.

Во рамките на OS v ČR постои аналитичка група составена од интелектуалци и научници, Словаци и Чеси, кои објавуваат научни публикации во серијалот „Добар збор од Словаците и Чесите“.

Здраво – **Dobrý deň**
Добродојдовте – **Vítajte**
Како си? – **Ako sa máte?**
Добро, благодарам. – **Dobře, ďakujem.**
Јас се викам... – **Volám sa...**
Комплицирана поговорка : **A tie vrabce z toho trňa štrnk brnk do trňa.**

**Друштво на Словаци во Чешка /
Obec Slovákov v Českej republice**

Vocelova 602/3
120 00 Praha 2
Czech Republic

<http://www.slovaci.cz/>
dan.nem@centrum.cz

Telefon: +420 235 514 542

Словаци во Унгарија

Словаците дошле во денешна Унгарија од пренаселените области на Горна Унгарија во Австро-Унгарската империја, кои биле опустошени и населени под турската власт во 17 век. Таму основале стотици градови и села. По Втората светска војна, била извршена размена на население меѓу Чехословачка и Унгарија, при што 73.000 етнички Словаци ја напуштиле Унгарија. Денешните населени области на Словаците во Унгарија формираат географски и јазични региони.

Овие се главно во Бекешаба и Шарвасанд Тоткомлош, во јужната голема рамнина на Унгарија. Покрај тоа, Словаците живеат во централна Унгарија, на пример во Пилис, Бакони и Ноград, и на северо-исток во планините Матра, Бук и Земплен. Во Будимпешта живеат и Словаци. Пописот од 2011 година броел 17.692 Словаци. Втората половина на 20 век донесе промени во малцинството. Во 1961 година, наставата на словачки јазик беше укината. Како што се влошуваше образовната ситуација, така исчезнуваше и активната употреба на јазикот во семејствата.

Законот за заштита на националните и етничките малцинства од 1993 година (Nemzeti és etnikai kisebbségnek jogairól) отвори ново поглавје во животот на малцинствата во Унгарија. Создаден е систем на самоуправа за малцинствата на локално, регионално и национално ниво. Активностите на малцинствата сега се финансиски сигурни. Сепак, сè поголемата загуба на мајчиниот јазик на Словаците во Унгарија останува проблематична, исто така во врска со недостатокот на словачки учители.

Словачката дијаспора во Унгарија се карактеризира со нејзината внатрешна разновидност: се зборуваат сите три дијалекти на мајчиниот јазик (западен, источен, централен словачки).

Словаците живеат во 11 од 19-те унгарски окрузи, поточно во над сто општини.

Со неделниот весник *Ludové Noviny*, кој излегува од 1957 година, и поврзаниот интернет портал www.luno.hu/s, во издание на „СловакУм“, е застапен во печатените медиуми. Емисиите на словачки се емитуваат секојдневно на унгарското радио. Списанието Домовина се емитува еднаш неделно на унгарската телевизија.

Словачкиот театар Вертиго, културна институција, Словачкиот центар за документација, пет двојазични основни и две средни училишта и методолошки центар се управувани од Националната самоуправа на малцинствата. На 5 јули, малцинството во Унгарија го слави Националниот ден на Словачка.

Националната малцинска самоуправа на Словаци во Унгарија ја започна својата работа околу 2000 година и е член на ФУЕН од 2004 година. ЦССМ постепено го презеде управувањето со споменатите институции и медиуми, делумно од претходничката организација Здружение на Словаците во Унгарија. Потоа, непрофитната организација „Легатум“ беше основана за да обезбеди техничка и финансиска поддршка за институциите на словачкото малцинство. Фондацијата за етнички Словаци во Унгарија доделува стипендии за да им овозможи на учениците да посетуваат средно училиште.

Здраво – **Ahoj.**
Добродојдовте – **Vítaj!**
Како си? – **Ako sa máš?**
Добро, благодарам. – **Dobre, ďakujem**
Јас се викам. – **Volám sa...**
Особевно смешен збор: **zmrzlina**
(мраз)

**Национална малцинска самоуправа
на Словаците во Унгарија /
Celoštátna slovenská samospráva v
Maďarsku**

1114 Budapest, Fadrusz u. 11/A
Hungary

[www.slovaci.hu/index.php/sk/
oszo@slovaci.hu](http://www.slovaci.hu/index.php/sk/oszo@slovaci.hu)

Telefon: +36 1 466 9463
Facebook: [CSSM - OSZO](https://www.facebook.com/CSSM-OSZO)

Словенци во Италија

Околу 80.000 Словенци живеат во регионот Фриули-Венеција Џулија, главно во пограничниот регион долж италијанско-словенечката граница, која се протега низ 32 општини, вклучувајќи ги Трст, Гориција и Цивидале. Претставниците на словенечкото малцинство седат во општинските совети на Трст и Горица. Словенечкото малцинство живее во областа Карст, варовнички висорамнини лоцирани во Италија и јужна Словенија, чија геолошка структура се карактеризира со наоѓалишта на варовник од периодот на креда.

Населени места има и по должината на брегот на Трстскиот Залив, преку сливот на реката Випава и „смарагдната река“ Соча, и долините на Неђижа (Јудрио), Тер (Торе) и Резија во подножјето на планината Канин и Каналската долина (Валканале) во близина на местото на аџилак Свет Вишарје (Монте Лусари). Словенечкото малцинство има претставници на општинско ниво и во регионалниот совет на Народниот совет во Фриули Венеција Џулија.

Во италијанскиот Сенат има и претставник на словенечкото малцинство. Односите со италијанската држава беа комплицирани, особено кога во Италија преовладуваше фашизмот по Првата светска војна. На Словенците во Италија им се доделуваат одредени права со „Законот за Словенците“ од 2001 година (Закон бр. 38).

Тековните предизвици се признавањето и употребата на словенечкиот јазик во јавниот простор и администрацијата, како и назначувањето на претставник во италијанскиот парламент.

Словенечкото малцинство во Италија има дневен весник Приморски дневник, два неделни весници Нови Глас и Нови Матајур, весникот Дом, кој се издава два пати месечно и списанието за култура Младика. Националната телевизија РАИ емитува целодневна радио програма и вечерна ТВ програма на словенечки јазик. Словенечкото малцинство е интегрирано во националниот училишен систем, каде часовите се одржуваат и на словенечки.

Словенечките организации организираат бројни културни, уметнички, спортски и верски фестивали и настани. Културен и празничен Манифест е Денот на културата на Словенија, кој се одржува секоја година на почетокот на февруари.

Словенците во регионот Фриули Венеција Џулија зборуваат словенечки, но руралните дијалекти варираат од место до место. Тука спаѓаат карстниот дијалект, горичкиот дијалект и словенечкиот дијалект во Бенечија (во поранешната покраина Удине). Посебно се истакнува дијалектот од Резијанската долина. Словенечкиот дијалект во Канал Тал го зборуваат и некои Словенци во Короска, Австрија.

На словенечки, малцинството се нарекува Slovenska manjšina v Furlaniji Juljski krajini ali Italiji.

Советот на словенечки организации – ги координира и застапува своите членови во јавната администрација, во Република Италија и Република Словенија.

ССО е посветена на зачувување и ширење на словенечкиот јазик и националната свест. Како што споменавме погоре, важно суштинско прашање е назначувањето на претставник во италијанскиот парламент.

Сојузот на Словенците во Италија е политичка партија на Словенците во Италија во регионот Фриули Венеција Џулија. Основана е во 1963 година, членка е на ФУЕН од 1988 година и заедно со другите регионални и малцински партии ја формира Европската слободна алијанса (ЕФА) во Европскиот парламент. Уште пред да се основа ССК, во градовите Трст и Горица имало партии, од кои некои потоа се споиле и ја формирале денешната партија.

Совет на словенечки организации / Svet slovenskih organizacij

Via del Coroneo 19
I- 34133 Trieste/Trst
Italy

<http://www.ssorg.eu>
dbor@ssorg.eu

Telefon: +39 39 040 3481586
Facebook: [Svet slovenskih organizacij](#)
Twitter: @SsoSvet
Instagram: All-Slovenian

Сојуз на Словенците во Италија / Slovenska skupnost

Ulica / Via G. Gallina, 5/III
IT-34122 Trst/Trieste
Italy

www.slovenskaskupnost.org
info@slovenskaskupnost.org

Telefon: +39 0481537447
Facebook: [SSk Slovenska Skupnost](#)

Здраво - **Dober dan, Pozdravljen, Živijo!**

Добродојдовте – **Dobrodošel**

Како си ? – **Kako si?**

Добро, благодарам. - **Dobro, hvala.**

Јас се викам. – **Ime mi je ...**

Особено смешен збор:

šjfrca (zajemalka), kndjrga (stol)

Словенци од Корошка во Австрија

Во јужната погранична област на Австрија од 6 век поради миграција се населени словенските групи. Традиционалните места се долините Гаилтал, Јаунтал и Розентал (Рож, Подјуна, Зила). Врз основа на развојот на националните држави, имаше масовни напори за германизација и значителен пад на населението што зборуваше словенечки во 20 век. Иако словенечкото малцинство е заштитено со закон, долго време имаше многу антимајчинска политика. Подобрување на ситуацијата може да се забележи само во последните две децении.

Во текот на 20 век, ако се погледнат пописите, има драстичен пад на населението што зборува словенечки. Последниот попис во 2001 година забележа 13.109 Словенци од Корошка кои зборуваат словенечки. Сепак, резултатите се сметаат за контроверзни. Словенечкото малцинство е заштитено и признато според меѓународното, уставното и обичното право. Покрај тоа, тоа е политички претставено и од советодавниот одбор на етничките групи. Сепак, најголемите предизвици со кои се соочува етничката група се спроведувањето на овие законски права и зачувувањето на јазикот на малцинствата.

Словенечкиот јазик во Корошка се карактеризира со голема разновидност. Лингвистички, се прави разлика меѓу локалните дијалекти, од кои некои многу се разликуваат еден од друг, и стандардниот јазик, словенечкиот. Во некои случаи, во истражувањето е идентификуван и супра-регионален колоквијален каринтско-словенечки јазик. Четирите главни дијалектни групи поради географските околности во Корошка се дијалектите Јаунталер (подјунско), Розенталер (рожанско), Ебриахер (обирско) и Гајталер (жиљско).

На мајчин јазик, словенечкото малцинство се нарекува: Slovenska manjšina na avstrijskem Koroškem.

Словенците од Корошка имаат две културни чадор организации, Христијанско културно здружение и Словенечко културно друштво. Исто така, постои словенечко или двојазично културно здружение активно на речиси секое место во областа на населбите на Словенците од Корошка, како и во главниот град на провинцијата Клагенфурт, во Виена и во Грац.

Постои област за двојазичниот училишен систем за основните училишта и средното ниво 1, потоа словенечката гимназија и двојазичниот ВНАК и НЛВ во Свети Петар. Малцинството има полчасовна програма на словенечки во јавното радио, како и целодневна радио програма на приватна радио станица. ОРФ има свој словенечки уреднички тим. Во областа на печатените медиуми има два неделни весници, црковниот весник „Недеља“ и „Новице“, издавачи на вториот се две репрезентативни организации на Словенците од Корошка.

Заедницата на Словенци од Корошка (СКС) е непартиска претставничка организација чија главна грижа е да ги застапува интересите на припадниците на словенечкото малцинство во Корошка. Заедницата поддржува и промовира проекти кои служат за зачувување на јазикот, образование, економско зајакнување, како и општествена одговорност и толеранција во општеството. Таа ја организира јазичната иницијатива со воведни и основни курсеви по словенечки јазик и раководи со успешниот проект „Спонзорство за повеќејазичност“. Покрај годишното доделување на наградата Јулиус Куги, СКС го издава и двојазичниот членски весник „Скупност“, кој квартално го читаат 3.600 домаќинства.

Советот на Словенци од Корошка (НСКС) е организација поврзана со христијанскиот светоглед. Врз основа на австрискиот устав, тој се стреми да го зајакне идентитетот на Словенците од Корошка и да придонесе соживот на двете етнички групи во Корошка. Секоја година заедно со Христијанското културно здружение ја доделуваме наградата столар и наградата за еден играч.

Други настани се годишниот училишен проект Слемејци, училишниот настан Жогарија и ЕВРОПЕАДА 2020.

Тековните предизвици вклучуваат системско решавање на финансирањето на печатените медиуми на етничките групи, зголемување на поддршката за етничките групи, двојазичен образовен систем од јасли до матура (Абитур) и проширување на двојазичната јурисдикција.

**Заедница на Словенци од Корошка /
Skupnost Koroških Slovencev in Slovenk**

Neuer Platz 10
A-9020 Klagenfurt/Celovec
Austria

www.skupnost.at
office@skupnost.at

Telefon: +43 463 59 16 59
Facebook: [SKUPNOST](https://www.facebook.com/SKUPNOST)

**Совето на Словенците од Корошка /
Narodni Svet Koroških Slovencev**

Viktringer Ring 26
A-9020 Klagenfurt/Celovec
Austria

www.nsksk.at
office@nsksk.at

Telefon: +43 4 63512528
Facebook: [NARODNISVET](https://www.facebook.com/NARODNISVET)

Здраво – Dober dan
Додројдовте – Pozdravljeni
Како си? – Kako Vam gre?
**Добро, благодарам. – Hvala,
dobro.**
Јас се викам... – Moje ime je...
**Особено смешна поговорка:
če bi bk bka bek ubil bi bk bek bil**

Сорби во Германија

Сорбите припаѓаат на западните Словени и ја населиле својата земја пред околу 1.400 години. Официјално признатата, таканаречена „област за традиционално населување“ е дефинирана во државните закони и уредби на покраините Саксонија и Бранденбург. Сорбите живеат на истокот на Сојузна Република Германија во триаголникот Берлин, Герлиц и Дрезден. Културните и административните „главни градови“ ги вклучуваат Котбус во Долна Лужица и Бауцен во Горна Лужица, при што јазикот главно се слуша во секојдневниот живот кај жителите помеѓу Каменц, Хојерсверда и Бауцен.

Во централна Лужица се формира јазичен и културен центар. Од 10 век до неодамна, Сорбите биле германизирани и никогаш не биле во можност да основаат своја држава.

Според официјалните податоци, има околу 60.000 Сорби. Тука спаѓаат горните Сорби во Саксонската Гора Лужица и Долните Сорби/Венди во Долна Лужица во Бранденбург, кои се разликуваат по јазикот и културата. Луѓе на лужиња се признати како национално малцинство во Германија. Тие имаат официјално признаено знаме и химна покрај нивниот јазик. По правило, Сорбите се германски државјани. Јазикот и културата на Србите се заштитени во соодветните државни уставни.

Се издаваат горнолужички дневен весник *Serbske Nowiny*, долнолужички неделен весник *Nowy Casnik*, културен месечник *Rozhlad*, детско списание *Płomjo*, католичко списание *Katolski Posol* и протестантски црковен весник *Ротџај Вџн*. Постои и лужичка радиотелевизија на MDR и RBB. И двајцата произведуваат месечно ТВ-списание. Постојат голем број културни организации и институции: Фондација за лужичкиот народ, Јазичниот центар Витај, Германско-сорбскиот народен театар, издавачка куќа Домовина, лужичкиот институт, лужичкиот музеј во Котбус и Бауцен и други. Во текот на годината, Сорбите славаат околу 30 фестивали и обичаи, иако има и регионални разлики.

Свадбата со птици во јануари и лужинскиот карневал „Запуст“ се особено впечатливи. Постојат два писма на лужичкиот јазик (стандарден јазик), горнолужички (*hornjoserbšćina*) и долнолужички (*dolnoserbšćina*), но долнолужичкиот јазик полека исчезнува. Додека горнолужичкиот е поблизок до чешкиот и словачкиот, долнолужичкиот посличен на полскиот.

„Домовина“ – Сојуз на Лужички Сорби е основана во 1912 година и членка на FUEN од 1990 година, има многу широка база со околу 180 здруженија членки во 18 регионални и професионални здруженија. Затоа, активностите се многу разновидни и се движат од конкретни културни претстави до политичка работа. Акутни прашања се прашањата на младите, како што се пренесувањето на јазикот на следната генерација, недостатокот на наставници што зборуваат лужички и продолжувањето на постоечките задачи, како и надминувањето на новите предизвици, како што се структурните промени поради распаѓањето на лигнитната индустрија или дигитализација.

Здраво – **Hallo**
Добродојдовте – **Willkommen**
Како си? – **Wie geht's?**
Добро, благодарам. – **Danke, gut.**
Јас се викам... – **Mein Name ist...**
Особено смешен збор:
Wjewjerčka (Верверица)

Домовина – Сојуз на лужички сорби / Domowina – Zwjazk Łužiskich Serbow z. t.

Postplatz 2
02625 Bautzen / Budyšin
Germany

www.domowina.de
sekretariat@domowina.de

Telefon: +49 3591 550102
Facebook: [Domowina](https://www.facebook.com/Domowina)

Чеси во Хрватска

Во 18 век, за време на австриската монархија, Чесите почнале да се преселуваат во Хрватска. Иваново Село е најстарото чешко село во Хрватска, основано во 1826 година. Во 1930 година во Хрватска живееле околу 40.000 Чеси, но бројот почнал да се намалува бидејќи Чесите се повеќе се асимилираат. Од 2011 година, 9.641 Чеси живеат во Хрватска - околу 65 отсто од нив живеат во Бјеловарско-билогорската жупанија, повеќето од нив во градот Дарувар.

Тука се наоѓа центарот на социјалните и културните активности на чешкото малцинство. Тука се сместени Здружението на Чесите во Хрватска и други чешки институции. Во селото Кончаница, Чесите го сочинуваат дури и релативното мнозинство од населението. Важна и исплатлива дестинација за екскурзија во областа на чешкото малцинство е етнографската збирка на чешкото национално малцинство во Иваново Село.

Чесите во Хрватска - Češi v Chorvatsku - или чешкото малцинство во Хрватска - Česká menšina v Chorvatsku - зборува чешки - Český jazyk. Денес тие се едно од најдобро организираните чешки малцинства во светот. Сојузот на Чесите организира стотици културни, едукативни и професионални настани.

Билатералните односи меѓу малцинството и мнозинството се на високо ниво, од почетокот до денес. Чешкото малцинство е претставено во хрватскиот парламент со заеднички пратеник со словачкото малцинство. Чешкото малцинство има политички претставници на регионално и локално ниво. Правата на малцинствата се вградени во Уставниот закон за правата на националните малцинства (2001). Припадниците на малцинствата имаат право да ја изразат својата националност, да го користат својот јазик и да имаат културна автономија. Тие имаат право да ги изберат своите политички претставници. Најголем проблем денес останува асимилацијата и иселувањето особено на младите, квалификувани професионалци.

Издавачката куќа NVI Jednota го издава неделниот весник Jednota, детски списанија, учебници на чешки јазик, историски и литературни дела од малцински автори и други печатени материјали. Jednota известува за општите културни, општествени и политички активности на чешкото малцинство во Хрватска. Радио Дарувар секој ден емитува полчасовна програма на чешки јазик.

Координативниот совет и претставник на чешкото малцинство во Хрватска, основан во 2003 година и член на ФУЕН од 2011 година, надгледува 32 здруженија (Ческа беседа), чешки училишта, издаваштво и културно наследство на чешкото малцинство. Во Хрватска има две чешки основни училишта, четиригодишно чешко училиште, две детски градинки и средно училиште со чешки огранок.

Советот за училишни работи работи за Чешката унија. Чешкиот сојуз и неговите членови организираат стотици културни, образовни и професионални настани. Најстариот и најголемиот фестивал во годината е Фестивалот на жетвата Дожинки.

Организацијата ги застапува интересите на советите и претставниците на чешкото малцинство во Хрватска. Координативниот совет организира редовни состаноци, размена на информации и искуства, презентации и кампањи.

Тој го надгледува спроведувањето на законот и остварувањето на правата на припадниците на малцинствата. Тој го надгледува одобрувањето и спроведувањето на сите закони поврзани со чешката националност на државно, регионално и локално ниво.

Здраво! – Ahoj!
Добродојдовте – Víťame vas
Како си? – Jak se máš?
Добро благодарам. – Dobře,
děkuji.
Јас се викам... – Jmenuji se...

**Koordinacijski svet, zastopnik češke
manjšine na Hrvaškem**

Trg Kralia Tomislava 7
HR-43500 Daruvar
Croatia

damir.malina@inet.hr

Telefon: +385 43 331 029

Чеси во Словачка

Чешкото малцинство во Словачка - *Česká menšina na Slovensku* - беше формирано кога Чехословачка беше поделена на Чешка и Словачка во 1993 година. Како и самите припадници на малцинството, историските локалитети на Чесите во Словачка се расфрлани низ целата земја.

Низ Словачка, чешкото малцинство има еднаесет заедници во градовите Братислава, Трнава, Нитра, Тренчин, Жилина, Мартин, Зволен, Липтовски Храдок, Попрад и Кошице, каде што е исто така седиштето на Унијата на Чесите во Словачка. Чесите во Словачка не се директно претставени од ниту една политичка партија, бидејќи предизвикот на малцинството е друг.

Чешкото малцинство вклучува 37.000 жители на Словачка. Повеќето зборуваат чешки и словачки.

Друштвото на Чесите во Словачка има 1.300 членови. Основено е во 1994 година и се приклучи на ФУЕН во 2003 година. Покрај седиштето во Кошице, ограноци има и во Братислава, Трнава, Тренчин, Мартин, Липтовски Микулаш и Стара Ѓубовжа. Новоформираното здружение *Česká omladina na Slovensku* се фокусира на работа со децата и нивните родители.

Списанието на заедницата *Stříbrný vítr* излегува секои два месеци. За членовите на здружението, но и за јавноста и за мнозинското словачко население, здружението организира бројни изложби, дискусии, едукативни програми и концерти. Посебен настан се Деновите на чешката култура во Кошице. Здружението има и женски хор кој настапува во Словачка и во странство.

Здружението го гледа зачувувањето на чешкиот јазик и културната меморија на чешките традиции во Словачка како своја главна задача.

**Друштво на Чеси во Словачка /
Český spolek na Slovensku**

Hlavná 70
SK- 04001 Kosice
Slovakia

www.ceskyspolek.sk
csnske@zoznam.sk

Telefon: +421 055 / 6255 217

Здраво – *Ahoj*
Добродојдовте – *Vítej / Vítejte /*
Како си? – *Jak se máš / máte*
Добро, благодарам. – *Dobře,*
dějkují.
Јас се викам... – *Jmenuji se...*
Комплицирана поговорка:
Třístatřicettři stříbrných stříkaček,
stříkalo přes třístatřicettři stříbrných
střech.

Белоруси во Естонија

Во пописот од 2001 година, во Естонија биле избројани 16.891 Белоруси, што одговара на 1,2 отсто од вкупното население. Свкупно, речиси една третина од естонското население припаѓа на националните малцинствата. Повеќето Белоруси мигрирале во Естонската Советска Република работници. Затоа, тие се населиле главно во урбаната средина во Талин или во округот Ида-Виру. Многу Белоруси го наведуваат рускиот како мајчин јазик. Постојат локални заедници и белорускиот културен центар со неделно училиште во Талин.

Малцинствата кои бројат повеќе од 3.000 луѓе формално имаат право на локална културна автономија. Во младата Република Естонија, веќе постоеше закон за автономија во 1920-тите кој им даваше посебни права на малцинствата, но правната ситуација за малцинствата стана полоша за време и по периодот на Советската Република. Рамковната конвенција за заштита на националните малцинства стапи на сила во Естонија во 1998 година, но земјата не ја потпиша Европската Харта за регионални или малцински јазици. Владина програма за интеграција во естонското општество се спроведува од 2000 година, но фокусот овде е на промовирање од естонскиот јазик

Белоруското друштво е член на ФУЕН од 2004 година.

Здраво – **Prывitannie**
Добродојдовте – **Sardečna**
запрашajem
Како си? – **Jak spravy**
Добро, благодарам.. – **Viełmi**
dobra, dziakuj
Јас се викам... – **Mianie zavuć**

Белоруско друштво во Естонија /
Valgevenelaste liit Eestis

Uus Str. 19-8
EE-10111 Tallinn
Estonia

ninsavin@mail.ru

Telefon: + 372 5134280

Чадор организација „Унија на национални малцинства во Естонија“

Унијата на националните малцинства во Естонија (ЕРУ) – е основана во 1998 година и се приклучи кон ФУЕН во 2001 година.

Целите на организацијата се да ги застапува националните малцинства на државно и локално ниво, да го заштити нивниот национален културен идентитет и да ја зајакне соработката меѓу националностите, и внатре и надвор од Естонија. Една од најважните задачи на ЕРУ е да придонесе за демократизација и соодветен развој на Естонија најдобро што може.

Организацијата спроведува различни активности во областа на културата, образованието и интеграцијата и организира различни свечености. Тука спаѓаат Денот на независноста на Естонија, Националниот ден на различноста, деновите на стариот град на Талин, Деновите на сродните народи, фудбалски натпревари, изложби, семинари, курсеви за јазици, научни предавања, едукативни и информативни настани за деца и Форумот на естонските народи, „Етно- саем“ и концерти.

Според својот статут, ЕРУ ги застапува интересите на естонските малцинства, го промовира ширењето на мајчините јазици, културите и начините на живот на малцинствата и зачувувањето на нивниот идентитет и обичаи. Унијата на националните малцинства во Естонија обезбедува заштита на правата на малцинствата според Уставот на Естонија и Законот за културна автономија на националните малцинства и исто така учествува во развојот на меѓуетничките односи. Федералната влада ја поддржува размената на информации и искуства помеѓу националните здруженија со цел да се промовира нивната работа на лице место.

Унијата има за цел да ја зајакне младинската работа и соработката со меѓународните организации во иднина, исто така со цел да се прилагоди на глобалните промени и случувања. Исто така се занимава и со зачувување на културното наследство и јазиците. Финансирањето на унијата е исто така предизвик.

Унија на национални малцинства во Естонија /
Eestimaa Rahvuste Ühendus

Pärnu mnt. 6
EE-10148 Tallinn
Estonia

<https://rahvused.ee>
office@nationalities.ee

Telefon: +372 6440234

Чадор организација „Собрание на националности во Украина“

Јавната организација **„Собрание на националностите во Украина“** е голема мултиетничка структура која обединува повеќе од 50 националности/етнички групи и 120 организации.

Организацијата е одговорна за зајакнување на пријателството и солидарноста меѓу различните етнички групи кои живеат во Украина, како и за заштита на нивните интереси и човекови права. Активностите на организацијата вклучуваат дискусии, конференции, семинари, културни и едукативни настани, фестивали и концерти и следење на ксенофобијата и расизмот. Организацијата е членка на ФУЕН од 2015 година.

Јавна организација „Собрание на
националности во Украина“
Громадска организација «Асамблея
Национальностей України»

30 Street Yaroslavov Val, 14-D, Office
90-91
UA-01030 Kiev
Ukraine

assemblykiev@ukr.net
www.aseembly.org.ua

Telefon: +380 (44) 253 38 88
Facebook: [Асамблея Национальностей
України](#)

Координација и активности на АГСМ

АГСМ е основана на иницијатива на словенските малцинства како заедница на солидарност под капата на ФУЕН. Заедно тие се справуваат со специфични фокусни точки кои можат да го одржат и понатаму да го развиваат секојдневниот живот на малцинствата. Утврдено е дека словенските заедници често се соочуваат со многу слични предизвици во нивната работа на терен. Бидејќи многу словенски етнички групи се релативно мали, тие често имаат само ограничени можности за политичко учество и се финансиски и административно недоволно застапени. Работната група има специфични задачи, бидејќи обединува многу различни словенски народи (од Лужичките Сорби во Германија, Русите во Естонија, Рутенците во Украина до Молизе-Хрватите во Италија). Бидејќи не постои единствен словенски јазик, АГСМ се идентификува преку различните, но слични култури, традиции и јазици на своите малцинства.

Со цел активно да ги обликува своите активности, Работната група на словенските малцинства се собира двапати годишно: за време на годишниот конгрес на ФУЕН и во рамките на нејзиниот годишен собир, Семинарот на словенските малцинства во Европа. Во рамките на предавањата, извештаите за состојбите, рундите за дискусија и посетите на лице место, словенските малцинства разменуваат информации за нивната моментална состојба, искуства и заедно изработуваат на можни решенија. Чадор организацијата на Лужичките Сорби, Домовина, го организираше годишниот состанок на АГСМ до 2017 година, оттогаш координацијата на работната група на словенските малцинства е во рацете на ФУЕН.

Зголеменото финансирање на ФУЕН од страна на Сојузна Република Германија му овозможи на АГСМ да формира своја канцеларија за координација одговорна за словенските малцинства. Ова му овозможува на АГСМ да комуницира, планира и извршува активности многу поефективно и поефикасно. Координацијата на АГСМ треба да биде силна, централна точка на контакт за грижите на словенските малцинства, која ги придружува членовите во текот на целата година и нуди можности за понатамошен развој.

Контакт информации

Доколку имате дополнителни прашања или ако сте заинтересирани да станете член на Работната група на словенските малцинства, ве молиме да не контактирате нас. За повеќе информации и најнови вести посетете нашиот нов интернет портал на АГСМ, каде што можете исто така да претплатете на newsletter:

ФУЕН / АГСМ координатор Матиц Гермовшек Ж, Словенец од Короска
E-mail: agsm@fuen.org
Web: www.agsm.fuen.org

Schiffbrücke 42
D - 24939 Flensburg
Phone: +49 461 12 8 55
E-mail: info@fuen.org
Web: www.fuen.org

Федерална унија на европските националности (ФУЕН)

Федерална унија на европските националности (ФУЕН)

- е главната претставничка и најголема чадор организација на автохтоните национални малцинства, националности и јазични заедници во Европа. Во моментот под своја капа обединува повеќе од 100 организации членки од 35 европски земји, а секоја година се приклучуваат нови членки.

- е заедница на взаемна поддршка која ги застапува интересите на европските малцинства на регионално, национално и особено европско ниво.

- одржува голема мрежа на европски региони, политички носители на одлуки, научни институти, културни и образовни институции, младински организации, медиуми и други партнери.

- работи на зачувување и промовирање на идентитетот, јазикот, културата, правата и традициите на европските малцинства.

- е гласот на малцинствата во меѓународните организации, Европската Унија, Советот на Европа, Обединетите нации и ОБСЕ.

Во последниве години, ФУЕН го прошири и консолидираше својот тим и присуство со три канцеларии во Фленсбург, Берлин и Брисел. Успехот на Европската граѓанска иницијатива за малцинствата SafePack координирана од ФУЕН и даде на организацијата нов вид видливост и консолидирана позиција.

ФУЕН е управуван од Извршниот комитет, кој го избира Делегатското собрание и се состои од претседател, шест потпретседатели и претседател на ЈЕН (по службена должност). Од Конгресот на ФУЕН 2016 година во Бреслау/Вроцлав (Полска), Претседателството е предводено од Лорант Винче, член на унгарската заедница во Романија.

Извор

Кашубијци во Полска
<http://www.kaszubi.pl> <https://www.polish-online.com/polen/staedte/kaschubei-kaschuben.php>
<https://www.fernweh.de/kaschubei-polen.html> FUEN koledar 2020

Хрвати од Корошка во Австрија (Hrvatski centar)
<http://www.hrvatskicentar.at>

Хрвати во Србија
<https://www.dshv.rs> <http://timetravel.mementoweb.org/list/2010/>
<http://webrzs.statserb.sr.gov.yu/axd/en/opstinski/2008/03.pdf>
<https://www.youtube.com/watch?v=NrMPBDR58TI>

Лемци во Полска
<http://www.lemko.org/lih/whoarewe.html>
<http://www.carpatho-rusyn.org/lemkos/goc.htm>
<https://www.fuen.org/de/members/Association-of-Lemkos-in-Poland>
Leiserowitz, R. (2008) Die unbekanntes Nachbarn: Minderheiten in Osteuropa. Christoph Links Verlag

Македонци во Грција
<https://www.tagesschau.de/ausland/mazedonien-nordmazedonien-101.html>
<http://www.florina.org/>
<https://www.hrw.org/reports/pdfs/g/greece/greece945.pdf>

Полјаци во Германија
<https://www.bpb.de/gesellschaft/migration/kurzdoessiers/256398/polnische-diaspora>
<http://www.zpwn.org>

Полјаци во Чешка
<https://bt.kc-cieszyn.pl/>
<https://polonica.cz>
Leiserowitz, R. (2008) Die unbekanntes Nachbarn: Minderheiten in Osteuropa. Christoph Links Verlag

Помаци во Грција
<https://www.gfbv.de/de/news/die-pomaken-in-griechenland-272/>
<https://www.fuen.org/de/members/Panhellenic-Pomak-Association/GR>
Apostolov, M. (2018) Religious Minorities, Nation States and Security: Five Cases from the Balkans and the Eastern Mediterranean

Карпато- Рутени во Украина
Marc Stegherr: Rusinisch. V: Lexikon der Sprachen des europäischen Ostens (= Wieser Enzyklopädie des europäischen Ostens. Band 10). Izdal Miloš Okuka / Gerald Krenn. Wieser, Celovec 2002
FUEN koledar 2020

Словаци во Чешка
<https://www.fuen.org/de/members/Association-of-Slovaks-in-the-Czech-Republic/CZ>
<https://www.radio.cz/de/rubrik/spezial/ploetzlich-minderheit-slowaken-in-tschechien>
<http://www.slovaci.cz/>
Nonnemann, A. (2003) Internationale Minderheiten in Tschechien. Universität Lüneburg
Leiserowitz, R. (2008) Die unbekanntes Nachbarn: Minderheiten in Osteuropa. Christoph Links Verlag

Словени од Корошка во Австрија
www.nsk.at
www.skupnost.at

Белоруси во Естонија
Leiserowitz, R. (2008) Die unbekanntes Nachbarn: Minderheiten in Osteuropa. Christoph Links Verlag

Украинска чадор организација
<https://www.fuen.org/de/members/Public-Organization-Assembly-of-Nationalities-of-Ukraine-UA>

Изјава за одговорност

Содржините што не се експлицитно наведени од друг извор ни беа достапни директно од организациите членки. И покрај внимателната проверка, не преземаме никаква одговорност за актуелноста, точноста и комплетноста на информациите дадени во оваа брошура. Содржините од организациите членки го одразуваат мислењето на организацијата или нејзините претставници, но не мора и мислењето на издавачот. Референци и линкови

Во случај на директни или индиректни упатувања на надворешни веб- страни кои се надвор од областа на одговорноста на издавачот, одговорноста ќе стапи на сила само ако издавачот бил свесен за содржината и бил технички способен и бил способен да ја спречи употребата во случај на нелегална содржина.

Како издавач, со ова изрично изјавуваме дека на поврзаните страници не била забележана незаконска содржина во моментот кога била креирана. Како издавач, ние немаме никакво влијание врз сегашниот и идниот дизајн, содржината или авторството на поврзаните страници. Затоа, со ова изрично се дистанцираме од целата содржина на сите поврзани страници кои беа променети по креирањето. Давателот на страницата е единствено одговорен за нелегална, неточна или нецелосна содржина, а особено за штетата што произлегува од употребата или некористењето на таквите информации, а не лицето кое само се повикува на соодветната публикација преку линкови.

FUEN Flensburg / Flensburg
Schiffbrücke 42
D-24939 Flensburg
+49 461 12855

FUEN Berlin
Kaiser-Friedrich Straße 90
D-10585 Berlin
+49 30 364 284 050

FUEN Brussel / Bruxelles
Rue Jacques Jordaens 34
B-1000 Brussel
+32 2 6271822